

דף יט:

עין משפט א.

יו"ד סימן רמו סעיף ד

ה. חייב אדם לשלש למודו ^א שליש בתורה שבכתב שהם הכ"ד ספרים, שליש במשנה דהיינו תורה שבע"פ ופי' התורה שבכתב נכלל בכלל זה, ושלש בתלמוד דהיינו שיבין וישכיל אחרית דבר מראשיתו ויוציא דבר מתוך דבר, וידמה דבר לדבר, וידון במדות שהתורה נדרשת בהם עד שידע האיך עיקר המצוה ואיך יוצא האיסור והמותר וכיוצא בזה דברים שלמד מפי השמועה.

ו. היה בעל אומנות ועוסק במלאכתו ג' שעות ביום ותשע שעות בתורה, קורא שליש מהם בתורה שבכתב ושלש בתורה שבע"פ ובשלש יבין דבר מתוך דבר.

בד"א בתחילת לימודו של אדם, אבל כשיגדל בתורה לא צריך שילמד בתורה שבכתב ולא לעסוק תמיד בתורה שבע"פ אלא קורא לעיתים מזומנים תורה שבכתב ודברי תורה שבע"פ כדי שלא ישכח דבר מדיני התורה, ויפנה כל ימיו לתלמוד בלבד ^ב לפי רוחב לבו וישוב דעתו.

הגה: וי"א שבתלמוד בבלי שהוא כלול במקרא ובמשנה ובגמ' אדם יוצא ידי חובתו בשביל הכל ^ג.

הגה: אין לאדם ללמוד כי אם מקרא משנה וגמרא והפוסקים הנמשכים אחריהם ובזה יקנה העולם הזה והעולם הבא, אבל לא בלמוד שאר החכמות ^ד.

^א. ממימרא דרב ספרא בקידושין ל' ע"א וכפי' התוס' שם.

^ב. היינו לימוד גמ' ורש"י ותוס' והוא חיוב כמו הנחת תפילין, כך כתב אחד הגאונים בצואתו. ברכי יוסף.

^ג. טור בשם ר"ת, ועיין בסי' רמ"ה סעיף ו'. וכתב הפרישה שיש בעלי בתים נוהגים ללמוד גפ"ת ולא שאר פוסקים, אבל יש להם ספרי הפוסקים ודיני התורה שזהו שורש ועיקר תורתנו ואינם יוצאים כלל בלימוד גפ"ת שהרי כתב רש"י השונה הלכות היינו הלכות פסוקות ובעלי בתים הלומדים רק ג' וד' שעות ביום לא ילמדו בש"ס בלבד, ע"ש.

^ד. כגון ספרי הפילוסופים והתכונה וחכמת הקבלה וכיוצא בהן. ש"ך ס"ק ו'.

הגה: מותר ללמוד באקראי שאר חכמות ובלבד שלא יהיו ספרי מינים, וזהו הנקרא בין החכמים טיול בפרדס^ה ואין לאדם לטייל בפרדס רק לאחר שמילא את כריסו בשר ויין דהיינו לידע איסור והיתר ודיני המצוות.

עין משפט ב. יו"ד סימן רמב סעיף יג

יז. תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה הרי זה שוטה רשע וגס רוח^י, ועליו נאמר "כי רבים חללים הפילה".

הגה: תלמידים הקטנים הקופצים להורות ולישב בראש ולהתגדל בפני עמי הארץ, מרבים מחלוקת ומחריבים העולם ומכבין נרה של תורה.

הגה: יזהר כל אדם שלא יורה כשהוא שתוי יין^ז או שאר דברים המשכרים אפי' בדבר פשוט אם לא שהדבר ברור^ח בפוסקים.

עין משפט ג. יו"ד סימן רמב סעיף יד

יד. יח. כל חכם שהגיע להוראה ואינו מורה הרי זה מונע תורה ונותן

ה. אין הלשון מדוקדק שהרמב"ם בסוף פ"ד מיסודי התורה כתב שעניני מעשה בראשית ומעשה מרכבה הם שחכמים קוראים אותו פרדס. ש"ך שם.

וכתב הש"ך שם שיש שכתבו שאין ללמוד קבלה עד שיהיה בן ארבעים שנה באשר שצריך קדושה וטהרה וזריזות ונקיות לזה.

ואין לאדם לטייל בפרדס אלא אחר שמילא את כריסו תורה, וכתב בספר ראשון לציון דאין מספיק לאדם לידע דיני התורה איסור והיתר וכו' מפסקי מר"ן השו"ע אלא צריך לידע עיקר הדין מהש"ס ומוצאו דבלי זה אינו יכול לעמוד על האמת ע"ש.

ו. מע"ז י"ט ע"ב, ורמב"ם פ"ה מת"ת, ואם אין כיוצא בו נקרא הגיע להוראה, דא"כ מי יורה דעה אלא הכל לפי הזמן והעת, ראשון לציון.

ז. ודוקא רביעית יין חי שאינו מזוג אבל אם היה מזוג או ישן מעט, או הלך כדי מיל, עבר היין ומותר לו להורות, אבל אם שתה יותר מרביעית אפי' מזוג או ישן שינה מעט או הלך בדרך זה מוסיף בשכרותו, אלא ישהה לפי השכרות עד שלא ישאר משכרותו שום דבר. ש"ך ס"ק י"ט, מרמב"ם, וע"ש עוד במש"כ.

ח. והש"ך בס"ק כ"א כתב דמדברי הרמב"ם נראה דאפי' הוא דבר ברור בפוסקים כל שאינו מפורש במקרא שגם הצדוקים מודים בו אסור להורות, וכ"כ הב"ח ותמה על דברי הרמ"א.

עוד כתב דמי שמיצר ואין דעתו מיושבת עליו אל יורה בשעה שהוא מיצר דכתיב "בצר אל יורה".

מכשולות לפני רבים^ט, ועליו נאמר "ועצומים כל הרוגיה".

הגה: ענין הסמיכות שנהגו היום כדי להורות שזה ברשות רבו ושהגיע להוראה, ואם כבר מת רבו א"צ לסמיכה, וכן תלמיד חבר א"צ לסמיכה במקום שא"צ רשות מרבו.

הגה: י"א דמי שאינו מוסמך "למורינו" ונותן גיטין וחליצות אין במעשיו כלום, ויש לחוש לגיטין וחליצות שעשה, אם לא שידוע לכל שמומחה לרבים הוא רק שמצד ענוה ושפלות אינו מבקש גדולות ויש חולקין ומקילין, ובמקום עיגון יש להקל אם כבר ניתן הגט או נעשתה החליצה.

הגה: מותר לתת התואר "מורינו" לאחד שיסדר גיטין אע"פ שמדין הסמיכה שבימים הראשונים לא היו עושין כן מ"מ עכשיו אינו אלא נטילת רשות בעלמא^י.

עין משפט ד. יו"ד סימן קמג סעיף ב
עין לעיל דף טז. עין משפט ה

עין משפט ה. יו"ד סימן קלט סעיף א

א. דבר שהוא אליל אסור בהנאה^כ היא ותשמישיה ונויה ותקרובתה בין אם היא של עכו"ם בין של ישראל אלא דבשל עכו"ם אסורה מיד^ל

ט. שם בע"ז, ועיין בפ"ת ס"ק ט' בענין אם גם בהוראת איסור והיתר יש איסור עינוי הדין או רק בדיני ממונות.

י. וכתב הרמב"ם בפ"ד מסנהדרין והוא שיהיה ראוי לכל הדברים כיצד חכם מופלא שראוי להורות לכל התורה כולה בזה יש לבי"ד לסמוך אותו וליתן לו רשות לדון ולהורות באיסור והיתר ע"ש.

כ. ממשנה ע"ז דף מ' ובגמ' מ"ט ודף נ"א. וכתב בתורה לשמה סי' קמ"ג דשופר ע"ז אסור להתלמד בו דהיא הנאה וכן אין לתקוע בו תקיעת מצוה אפי' בחינם דמחזיקים לו טובה ע"ז.

ל. במשנה דף נ"א ובגמ' נ"ב יליף לה מפסוקים.

ושל ישראל אינה אסורה עד שתיעבד ^מ.

א. ב. תשמישיה ונויה בין של עכו"ם בין של ישראל אינם אסורים ^נ עד שישתמשו בהם.

ותקרובתה משהביאנה לפני הע"ז ועשה ממנו תקרובת נאסר.

הגה: ישראל שזקף לבנה כדי לעובדה והעכו"ם השתחוה לה נאסרה אותה לבנה ^ס.

עין משפט ו. יו"ד סימן קמג סעיף ב
עין לעיל דף טז. עין משפט ה

עין משפט ז. יו"ד סימן קלט סעיף א
עין לעיל עין משפט ה

עין משפט זז. אה"ע סימן כח סעיף טו

טו. כב. אמר לה התקדשי לי ^ע בשכר מלאכה זו שאעשה עימך ועשה המלאכה, אינה מקודשת. דכיון שישנה לשכירות מתחילה ועד סוף נהפך למלוה, וי"א דמקודשת מצד אומן קונה בשבח כלי.

הגה: כג. נתן משלו פרוטה נוספת מקודשת, דהופך להיות מלוה ופרוטה דמקודשת, כ"כ הטור.

מ. ואפי' ישראל מומר נקרא ישראל ודינו עד שיעבד דאע"פ שחטא ישראל הוא וכן לענין ביטול שאינו יכול לבטל אליל של מומר כמו של ישראל, כ"כ הט"ז בס"ק א' ודלא כהדרישה, אבל בנה"כ כתב דמלשון הרמב"ם בפ"ב מהלכות ע"ז משמע כהדרישה.
נ. פשוט שם בגמ' בדף נ"ב ע"א בעי ר"ה.

ס. כע"ז של ישראל שאין לה ביטול, כ"כ הגהות אשרי, ורמב"ם בפ"ח מע"ז הלכה ג' מגמ' דף מ"ג ע"א ובדף נ"ג, אבל אם זקף העכו"ם לבנה אחרת משל ישראל והשתחוה לה אינה נאסרת דשם לא ניחא ליה אלא בזו שזקף, כ"כ הג"א בפ' ר' ישמעאל. ש"ך ס"ק א'.

ע. גמ' מ"ח ע"ב, ואינה מקודשת כי אין כאן משכון דלא נתנה לו את הכלי לשם משכון כך דעת רמב"ן ור"י הזקן, וי"א טור מר"י. ורי"ו כתב דיש לו דין משכון כל זמן שזה עדיין בידו וכבר עשה המלאכה ונקרא תפוס, וא"כ בזה תלוי אם צריך להחזיר המשכון עצמו אם קנאו או לא. ועיין בח"מ וב"ש ובסיכום ג' שיטות בדבר.

הגה: כד. עשה מלאכה אצל אחר^פ ונתחייב לו פרוטה וקידשה במעמד שלושות בפרוטה זו, הו"ל כמלוה ביד אחרים דבמעמד שלושות מקודשת.

יו"ד סימן קנא סעיף ז

עין משפט ט.

ז. ט. אין מוכרין להם בארץ ישראל כל דבר המחובר, ^ז כגון אילן וקמה של תבואה אבל מוכרם על תנאי שיקוץ אותם העכו"ם וקוצץ^ק.

פ. כ"כ המרדכי הביאו הרמ"א.

צ. ממשנה דף י"ט וכו' יהודה והרמב"ם והרא"ש, ולדעת הרמב"ן גם בחו"ל אסור מחובר כיון שאפשר למוכרו משיקצץ.

ק. פי' וקוצץ אותם העכו"ם אחרי המכירה, וא"צ שהוא יקצוץ בשעת המכירה. ש"ך ס"ק י"ד.